

**TOESPRAAK JOHAN SIMONS
PRINS BERNHARD CULTUURFONDS
AMSTERDAM 1 DECEMBER 2014**

Majesteit, geachte jury, dames en heren,

Ik ben blij als een kind.

Wat een erkenning.

Veel mensen vragen mij welke ambities ik nog koester.

Er is een Japanse filosofie die zegt dat je van je 20ste tot je 35ste in jezelf moet investeren, dat je van je 35ste tot je 50ste moet exploiteren en na je 50ste moet doceren.

Ik heb deze leeftijd al lang overschreden, maar ik ben laat begonnen,
Majesteit.

Ik ben niet voor niets een workaholic; ik moet inhalen.

In Nederland, en ook elders in Europa, staat de hedendaagse kunst onder druk.

Dat er zo drastisch gesneden wordt in de budgetten, is een schande in een land dat zichzelf beschouwt als erfgenaam van de verlichting en het humanisme.

Kunst hoort in het hart van de maatschappij.

Kunst kan een samenleving helpen over zichzelf te reflecteren, nieuwe denkpijpen te openen, het ondenkbare te denken, afgeronde zichtbaar te maken, en ja, ook troost te bieden.

Daarom is het de kerntaak van een democratie om het scheppen te

ondersteunen, niet alleen het bewaren.

Een samenleving heeft een artistieke elite nodig, net zoals het elites nodig heeft in de wetenschap, in de politiek, in het onderwijs, in de gezondheidszorg.

Ik heb het voorbije jaar veel nagedacht over wat ik zelf in deze context kan betekenen.

Een van de dingen die ik ga doen, is mij engageren voor een nieuwe theaterstructuur voor Rotterdam.

Ik ben daar in de buurt geboren, in Heerjansdam, op 12 kilometer van de stad.

Ik ging met mijn moeder in Rotterdam kleren kopen van de kinderbijslag.

Het theaterlandschap in Nederland kent een scheiding tussen de schouwburg en het gezelschap dat die schouwburg bespeelt.

In een schouwburg als die van Amsterdam loopt dat heel goed.

Er is een kwalitatief en divers programma, en het publiek in de hoofdstad is een publiek van omnivoren.

In Gent en München heb ik een ander model leren kennen.

Gezelschap en schouwburg vormen één geheel.

Het publiek wordt opgenomen in een artistiek verhaal met een grote coherentie.

Een schouwburg hoort een kloppend hart voor de stad te zijn.

In Rotterdam hebben het bestuur van het Ro Theater en het bestuur van de Rotterdamse Schouwburg, Productiehuis Rotterdam en Acteurscollectief Wunderbaum, onder de noemer van „Theater Rotterdam“ de handen ineen geslagen.

Ze willen een gemeenschappelijke structuur opzetten, en daar wil ik vanaf

2017 aan meewerken.

Ik zou de nieuwe artistiek leider van het Ro Theater willen begeleiden en voorbereiden op het artistiek directeurschap van deze nieuwe organisatie.

Mijn ideaal is een theater waarbinnen verschillende kernen van kunstenaars huizen.

Je hebt een vast ensemble, het Ro Theater, je hebt andere kunstenaars en collectieven, zoals Wunderbaum, die autonoom functioneren, elk met een andere werkwijze.

Ze kunnen elkaar beïnvloeden doordat ze in hetzelfde huis rondlopen.

Eén keer per jaar kunnen ze samen een grote productie maken, in samenwerking met buitenlandse theaters, met wel 30 acteurs en met vele talen die op het podium gesproken worden.

Ik wil de mogelijkheden van een Europese theaterstructuur onderzoeken, en daarbij al mijn ervaring inzetten die ik heb opgedaan als intendant van NTGent, van de Münchner Kammerspiele en binnenkort van de Ruhrtriennale.

Een samenwerking tussen Gent, Rotterdam en Hamburg is bijvoorbeeld een concrete mogelijkheid.

Ik heb een theater voor ogen met een grote diversiteit en tegelijkertijd een grote samenhang, met een eigen smoel, een luide stem.

Een theater met tentakels die zich vastzuigen in de stad.

Een theater dat in directe verbinding staat met de verschillende buurten, dat locatieprojecten organiseert.

Een theater dat fantasie en radicaliteit inzet als wapens tegen de vervlakking.

Een platform voor nieuwe generaties podiumkunstenaars.

Een Europees knooppunt voor talent dat over de grenzen kijkt en in een internationale context wil werken.

Een theater met een repertoire waarin „Lof der Zotheid“, de satire van de humanist Erasmus een grote rol speelt – de Bibliotheek Rotterdam bezit overigens een enorme Erasmuscollectie.

Van dat project zou ik de kiellegger willen zijn, de persoon die bij het begin van de bouw van een schip de kiel bouwt.

Artistiek gezien hebben we in Europa een enorm rijke traditie en een praktijk waar de hele wereld ons om benijdt.

Daar moeten we heel bewust mee omgaan.

Ook wij als kunstenaars.

Wij moeten de samenleving blijven uitleggen waarom kunst zo belangrijk is.

Dat uit het niets een creatie scheppen, het mooiste is wat er bestaat, maar dat dit kwetsbaar is.

Ik wil me blijven inzetten om het theater zichtbaar te maken, om het onbekende binnen te halen en zelf de grenzen over te steken, om modellen voor de toekomst te ontwikkelen, om jong talent te ondersteunen.

Daarom ook ben ik blij met deze prijs een fonds te kunnen oprichten dat aan die nieuwe generatie ten gunste komt.

Het doel is het ondersteunen van projecten van jonge theatermakers en gezelschappen, die zich met hun werk buiten de Nederlandse grenzen begeven, op Europees niveau, en die nog niet langer dan vijf jaar professioneel actief zijn in het theaterveld.

Dat fonds zal in vijf jaar worden besteed, en het zal ‘Het Hollandia Fonds’ heten, als een eerbetoon aan mijn artistieke wortels.

Dank u wel.